№ 186
კვირა, 29 აგვისტო, 1899 წ.

ფასი ეთეთი ლირა:

	მან. კ.		მან. კ.
12 . . .	10—	6 . . .	6 —
11 . . .	9 50	5 . . .	5 50
10 . . .	8 75	4 . . .	4 75
9 . . .	8 —	3 . . .	3 50
8 . . .	7 25	2 . . .	2 75
7 . . .	6 50	1 . . .	1 50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური

„ივერიის“ ტელეფონი № 227

ივერია

1877—1899

№ 186
კვირა, 29 აგვისტო, 1899 წ.

რედაქცია:
ნიკოლოოზის ქუჩა, 21.
ტფილისი.
ფასი ეთეთი
ფასი განცხადებისა:
ჩვეულებრივი ტიპოგრაფი პირველ გვერდზედ 16 კაპ., მეოთხეზედ—8 კაპ.

„ივერიის“ ტელეფონი № 227

ტფილისი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ადგილსწავლისა გამო, შემდეგი ნომერი გამოვა ოთხშაბათს, 1 სექტემბერს.

პირველ სექტემბრიდგან გაიხსნება
„ტფილისის კერძო სამკურნალო
მკურნალის
მიხ. გედევანიშვილისა“
ნიკოლოოზის ქუჩაზედ, საგინაშვილის სახლში, № 21 („ივერიის“ რედაქციის გვერდით). სამკურნალოს შემდეგი მკურნალები ჰყავს მოწვეული: ადამიანი, ბეგთაბეგოვი, დ. ვეფხვიანიშვილი, ვეფხვიშვილი, დ. ერისთავი, ვაწაძე, ი. თუმანიშვილი, ძაღლაშვილი, მახვილაძე, მულინი, სობესტიანსკი, ცარსაიძე, უმიკოვი, შატილოვი, ჩუდნოვსკი და ჭიჭინაძე.
(3—ნ.—3) სამკურნალოს დირექტორი მიხეილ გედევანიშვილი

სამეურნეო ბანკი
მარტის 31-დგან გადადის სარაჯიშვილის სახლეში, სასახლის ქუჩაზედ. (1—ნ.—1)

სასწავლებელი და პანსიონი
გ. ლ. კუზანოვისა
ბებუთოვის ქუჩა (უფრინდელი სადგოო) სოლოლაკში, სახლი ეკიმის ქორორიანცისა № 50.
ამ ზაფხულს მოსწავლეებს გამნზადებსა, რეალურ სასწავლებლებსა, კადეტთა კორპუსებსა და სხვანაგან შესვლაზედ.
მოსწავლეების მიღება პანსიონში მოხდება 24 აგვისტოს. სწავლა დაიწყება 1 სექტემბერს. (7—139—6)

„ეროვნის“
ხელოსანთა ამხანაგობის საზოგადოკრება რადგან 22 აგვისტოს არ შესდგა, უკანასკნელად დანიშნულია კვირას, 29 აგვისტოს, დილის 10 საათზედ.

საგანი კრებისა:
1) 1/2 წლის ანგარიშების განხილვა და დამტკიცება;
2) გამგეობის და სარეგიზიო კომისიის წევრთა არჩევნები.
3) სახელოსნოს გიფარეთოვებისათვის საპირო ღონისძიებათა შესახებ მოლაპარაკება. (3—134—3)

ნემენცეების ბაღში
ქართული წარმოდგენა.
კვირას, 29 აგვისტოს,
ქართულ სცენის მოყვარეთაგან
წარმოდგენილი იქმნება
ხათაბალა
კომ. 4 მოქმ. გ. სუნდუკიანისა.
მონაწილეობას მიიღებენ: ქ-ნნი გარელისა, რჩეულოვისა, ქსნისპირელი, ვავაბელი. ბ-ნნი სფარაგი, იმედაშვილი, ურუშაძე, მერაბიშვილი, ახალპირელი და სხვანი.
დასაწყისი 8 1/2 საათზედ.
ადგილების ფასი 20 კაპ.—1 მ. 50 კ.
ანტრაკტებში დაუკრავს სამხედრო მუსიკა.
გამგე შ. საფაროვი

მ. ქუთაისში
პიანისტკა
რ. მატროსოვიჩი,
რომელმაც გაათავა ვენის კონსერვატორია, ასწავლის ფორტეპიანოს დაკვრას.
ადრესი: ნემსაძის სახლი, სადგ

სტროგრამ სანყენარი ა. ბ. ტეტლანი (რკინის გზის სადგურის სასლი).
(15—ნ.—2)

პირველი კერძო სამკურნალო
ექიმის ნავასარდიანისა
(კუკიაში, ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ)
ავადმყოფთ იღებენ ექიმნი ყოველ დღე, კვირა დღეებს გარდა.
დილამობით:
ბ. ა. ნავასარდიანი, 11—12 საათ. საღოსტაქრო, ვენერიული (სიფილისი) და საშარდეს ავადმყოფობანი.
ე. ბ. ჩიქოვანი. 9—10 საათ. ნეულებანი: თვალისა, შინაგანი და ნერვებისა.
ზ. ი. ბაბანასიანცი—დილის 11—12 ს. ქალთა სენით ავადმყოფებს.
ა. ბ. კარაბეტიანცი. 1—1 1/2 საათ. შინაგანი და ბავშვებისა.
ს. ბ. გურეკი. 1 1/2—2 ს. შინაგანი და საშარდეს ავადმყოფობის.
საღამოობით:
ბ. ა. ნავასარდიანი 7 1/2—8 საათ.
ტ. ი. რუდენკო—სამკურნალოში გამოიკვლევს ქიმიურად, მიკროსკოპიულად და ბაქტეროლოგიურად შარდს, ნახველს, სისხლს, რძეს და სხვ.
რჩევა-დარიგებისა და რეცეპტების დაწერის ფასი ათი შაური; ღარიბთათვის უფასოდ; ფასი კონსილიუმისა და ოპერაციებისათვის—მარიგებენი.
დირექტორი სამკურნალოსი დოქტორი მედიცინისა ნავასარდიანი.
Первая частная лѣчебница *Д-ра Навасардіана.*
Тифлисъ, противъ памятн. Воронцову.
(—1—წ).

ახალი ამბავი

*** დღეს, 29 აგვისტოს, ავჭალის სახალხო კითხვების დარბაზში გიმნაზიერთა ქართული სახალხო წარმოდგენა. ითამაშებენ გ. ერისთავის კომედიას „ძუნწს“.

*** ამ მოკლე ხანში მთავარ-მართებლის საბჭოში დაიწყება სხდომები.

*** ტფილისის გუბერნატორმა სთხოვა ქალაქის მოურავის მოადგილეს, შეეტანეთ ქალაქის საბჭოში რაც შეიძლება საჩქაროდ ჩემი წინადადება იმის შესახებ, რომ გაკეთდეს არხი და გამაგრებულ იქმნას მტკვრის ნაპირი რიყის წყალდიდობისაგან დასაცველადაო.

*** 27 აგვისტოს ტფილისის გუბერნატორმა გაუგზავნა ღუშეთის ქალაქის მამასახლისის თანამდ. ალმასრულებელს საქალაქო საქმეთა საგუბერნიო საკრებულოს იმ დადგენილების პირი, რომლის ძალითაც ქალაქის მამასახლისის და მისი თანაშემწის არჩევნები გაუქმებულ იქმნა და წინადადება მისცა დაუყოვნებლივ მოახდენეთ ახალი არჩევნებია.

*** ამ მოკლე ხანში, როგორც ისმის, კავკასიაში ჩამოვა სამეცნიერო აზრით, ფრანგი მგზავრი ლ.

ფელეტონი

ჩვენის ხალხის ზნე-ჩვეულებანი.

ყოველ ხალხს, ანუ ერს აქვს არა ერთი და ორი რამ სასიქადულო, სანუგეშო, რომელსაც ის შესწყობა, შეეხორცებინა და რომელ საც ითმოა არცა სთმობს ადვილად. რამდენადაც ამისთანაში მეტს თავისებურობას იჩენს ერი, იმდენად ცხოველ არს მისი სულიერი ძალღონე. აბსოლიუტური კოსმოპოლიტიზმი მტკნარი სისულელეა, რადგან უეროვნობოდ თვით კაცობრიული ხალხისნობა ლოგიკური აბსტრაქცია იქმნებოდა, რაც პიროვნობაა ეროვნობასთან შედარებით, ის ეროვნობაა კაცობრიობასთან. ლოგიკურად, როდესაც კერძო შეადგენს მუდამ მთელს, მთელს არ შეუძლიან შედგენა კერძისი. ამიტომ ეროვნობანი, თუ თითოეულად თავისებურად არ იზრდებიან და ისე არ წინ-მსვლელობენ, არც შეიძლება ითქვას, რომ კაცობრიობაც მთლად წინ-მსვლელობსო. კერძოს თავისებურობა არამცთუ არა ჰშლის მთელის ჰარმონიას, არამედ საღს მთელში ყოველ-ჟამს უნდა იგულისხმებოდეს თავისებურობა მისთა კერძოთა. ამიტომ დიახ რომ კაცობრიობის სიკეთილად უნდა ჩითვალოს ეროვნებათა ერთ-ფერობა, ერთ-ბამობა... დიადი გეტე იმითია გენიოსი და მსოფლიო პოეტი, რომ იგი კერძოობაშიაც-კი საუკეთესო ნემენცია; შექსპირი ყველაზედ დიადი შეგნეა თავისის ერის—ინგლისელის სულისა და გულის მისწრაფებათა, იგი ნამდვილი ინგლისელია და ამიტომაც ქვეყნიური გენიოსიაა. რუსთაველი დიადი ქართველია, შეგნებით სისხლ-ხორცით და ამიტომაც მისი „ვეფხის-ტყაოსანი“ გასაგებია ქვეყნისათვის და თვით შოთა ქვეყნის გენიაა!.. როგორც ერთ-ფერობა რომელისამე წრის წევრთა ელფერს უკარგავს იმ წრეს, ანუ საზოგადოებას, ისე ეროვნებათა ერთ-გვარობა მომაკვდი ნებელი სენია კაცობრიობისა.... მაგრამ ასეთი ღლეკა შორს წაგვიყვანს, ამიტომ დავუახლოვდეთ საგანს... ამ ვარამს დროში ძალიან ადვილად ვეფწყებთ ჩვენებურს თავისებურებას. თითქო მოყალე ელიო, ძველს წმიდათა წმიდათ ვანებებთ თავს. აწინდელს უნიადაგობაზედ ვიფუძნებთ, მომავალი ბნელისაგანაა დაფარული. ეს მარტო უმეცარების მიზეზიც არაა: ძვირფას, მამა-პაპათეულ გადმონაცემთა უგრძნობლად განადგურებას არც ხალხზედ ზევით მდგარი საზოგადოებაა მორიდებული. ეროვნულ თავისებურების შეგნების ხალისს დაკარგვა უფრო ამ წრეს ეძრახვის ჩვენში...

ამითვე ეძრახვის, რომ დაინგრნენ დიდებულნი ნაშთნი, თანა წაიღეს სტილისტიკები სიტურფენი საგულისხმო წარწერებით და ჩვენ კი ჭლამის ეხლაც ძლიერ გამოვიფიზზლეთ. დავიწყებაშია, გაშმა და თუ სადმე დარჩა, გაირყვნა კილო საერო სიმღერათა და ჩვენ ეხლა ვიცემთ თავში. წარმავალ წყალს მისდევენ ლეკნი, არაკნი, ანდაზანი და სხვა მდიდარი სიტყვიური საუნჯენი ჩვენის ხალხისა და ჩვენ-კი ეხლა ვიფიშენეტთ თვალებს... დაცალიერდნენ სალარონი, წიგნთ-საცავნი ჩვენთა მამა-პაპათა, მონასტერთა, ეკკლესიათა და ვინ უწყოს ნეთი განიბნენ ძვირფასნი ისტორიულნი ნაშთნი?! უძველესი სამარენი სამთავისის, წალკათრიალეთის, მცხეთისა სხვამ გათხარა და ჩვენ დღესაც არ გვაწუხებს ეს... ისპობა ხალხის ზნე-ჩვეულებანიც და ცოდვაა, ვინც სიდმე რასმეს შეჰხედეს და არ ლაღვლდეს.

წესნი ქორწინებისა, დამარხვისა, ეკლესიის დაბადებისა, ყველივრის დახვედრისა და გატარებისა, ყეინობის დროს გატარებისა, ახალ წლისა და შობა დღის მოქმედებისა, წესნი ზიარების ხანს ხმარებულნი და მრავალნი სხვანი შეიცავს დღესაც ბევრ ეროვნულ და თავისებურ თვისებას. ამიტომ დღეს ეს საგანი აღვძარ სალაპარაკოდ. გავიხსენოთ ორიოდე ზნე-ჩვეულება დარჩენილნი იმ სოფლებში, რომელნიც სიმორისა გამო ექვემდებარებიან დღესაც ამ წესებს. ეს სოფლებია თრიალეთის ნაოხრებს შერჩენილნი ქართველთა საცხოვრებელნი—სოფლები დიდი-გომარეთი, ახა, მირზა-ალიმში და სხვები.

გარდაიცვლება თუ არა ვინმე ამ სოფლებში დღესაც, დაჰრეკენ ზარს და თუ გუთნებია შებმული მინდორში, ან კალოები სოფელში, ყველამ უნდა ჩაშალოს, მოვიდნენ თავიანთ სახლებში და იქიდგან სამძიმრისთვის მივიდნენ მიცვალებულის ოჯახში. სამძიმრის შემდეგ, ვინც საქონრონი არიან კუბოს შეკვრისთვის, თუ პური ცხობისთვის, ან გასაგზავნ-გამოსაგზავნად და აგრეთვე მახლობელნი ნათესავნი რჩებიან მიცვალებულის ოჯახში, მხოლოდ დანარჩენნი მიდიან თავ-თავიანთ საქმეზედ. ამ რამდენისამე წლის წინ ყოველ მიმსვლელს უნდა მიეტანა ფქვილი, არაყი, ერბო-ყველი და სხვა რამ სანოვაგე მიცვალებულის ოჯახისთვის, მხოლოდ ამ მეცრე ხანს ეს მშვენიერი წესი მოუსპიათ და ეშვიათად-და სრულდება. მიაქვთ მხოლოდ თითო ღერი წმ. სანთელი, თვით გარდაცვალებულს, რაშამს იგი სულს განუტევებს, მოხუცი დედა კაცნი გაასუფთავებენ, შეჰმოსავენ წესიერ ტანსაცმელითო, ფეხის დიდ ცერ თითებს ბამბის ძაფით შეუკვრენ, პირის ზედა და ქვედა ყბებს სუფთა ხელცასოციით აუხვევენ, თვალებს დაუხუჭავენ, გულ-ხელს დაუკრიბენ, ხელებში მისცემენ სათითაოდ წვიდა სანთელს, რომელთაც ცოტაოდენ ხანს აანთებენ, მალე ისევ გააქრობენ და ასე მხოლოდ თავებს მოაწვამენ. ეკკლესიიდგან ლვთის-მშობლის ხატს გამოუტანენ მიცვალებულს, ან ეკკლესიიდგან წასაფარებელს გამოუტანენ, ან თეთრს სუდარას უყიდიან, ზემოდგან წაიფარებენ, ხატს გუთთან დაუსვენებენ და ვინც შეგა მოსამძიმრე, იტირებს, მუხლს მოიყრის და ხატს ეამბორება. ამდროს თავსა და ბოლოს ქილებს უდგამენ და ქილებზედ ზეთის ჭრაქები ანთია. მაშინვე მიიწვევენ ხოლმე დიაკვნს, რომელიც განშზადებულ სკამზედ მიცვალებულის მახლობლად ჰზის და წყნარად კითხულობს დავთნს. ყველა მოწოწებით შედის და გადის ოჯარში, მალე გაჩნდება ვაჭარიც, რომელსაც არამეკენ შავებს, საჩქაროდ ჰკერენ და ყველა მახლობელი ძაძით იმოსება. გარეთ ეზოში ფაციფუცი და კუბოს კეთების რახა-რუხი მოისმის. ამ სოფლებში კუბოს დღესაც არა ჰმოსავენ, ეს დიად-ცოდვად მიაჩნიათ და რაც გინდ შეძლებული მოკვდეს, მაინც ხის სადა კუბოთი იმარხება,—ამბობენ ეს ჩვეულება საერთო იყო მთელ საქართველოშია. გაკეთდა კუბო, ყველამ ქუდი მოიშვლიპა და მოწოწებით შეიტანეს კუბო მიცვალებულთან. „გაცხონოს ღმერთმა, მხოლო მძიმე იყოს შენი ფეხი ამ ოჯახზეო“, ამბობენ ყველანი და რამდენიმე-კი იმათგანი

ოლივიე. ბ-ნი ოლივიე საქართველოს სამხედრო გზით მოვა ტფილისში და აქედგან ბაქაში გაემგზავრება. 5 სექტემბერს ის საზღვარ-გარეთ დაბრუნდება და გზად ქუთაისსა და ბათუმში გაივლის.

*** ქალაქის გამგეობამ დაადგინა შუამდგომლობა აღძრას ქალაქის სებეოს წინაშე იმის შესახებ, რომ კახეთის მოედანზედ აღებულ იქმნას ქალაქის დუქნები, ხოლო კერძო კაცთა დუქნების აღება, რომლებიც ქალაქის ადგილზეა აშენებული, გადადებულ იქმნას მომავალ წლამდე.

*** 26 და 27 აგვისტოს სასანიტარო სამკურნალო საბჭომ განიხილა ქალაქში შავი ჭირის შემოტანის საწინააღმდეგო ღონისძიებათა ხმარების საქმე. ეს ღონისძიებანი არის: ქალაქის დასუფთავება, სასანიტარო დასთა შედგენა, ადგილების დანიშნენა შავი ჭირის საავადმყოფოთათვის, მკურნალთა და ფერშალთა რიცხვის მომატება, მოწყალების დების მოწვევა, სამკურნალო ზედამხედველობის ადგილთა განსაზღვრა, შავი ჭირით გარდაცვლებულთა სასაფლაოსათვის ადგილის დანიშნა, შავი ჭირით ავადმყოფთა წაყვანის წესი-რიგის განსაზღვრა, შავი ჭირით ავადმყოფთა მკურნალობის საქმის მოწყობა, უფასო სასადილოებისა და ყავა-ხანების დაარსება, წყლის მილებისგან ღარიბთათვის წყლის უფასოდ გაცემა და ქსენონების დაარსება.

*** ტფილისის პეტრე-პავლეს ეკლესიის სასაფლაოს სამრეველო-სამზრუნველოს, როგორც ისმის, შუამდგომლობა აღუძრავს მთავრობის წინაშე იმის შესახებ, რომ სამზრუნველოს ფულით შემწეობა მიეცეთ ამ ეკლესიის მრევლს ახალ სასაფლაოს შენობისა და ღარიბ ბავშვთა თავშესაფარის ასაგებად.

*** ტფილისის სახაზინო პალატამ სთხოვა ტფილისის პოლიციმეისტრის თანამდ. აღმასრულებელს, უბრძანეთ პოლიციის 1-ლ, მე-3, მე-4, მე-5, მე-6, მე 8, მე-9, და მე-10 ნაწილთა ბოქაულებს დაუყოვნებლივ აჰკიფონ ვექრებსა და მრეწველებზედ 1896 და 1897 წლიდგან დარჩენილი საფერო გარდასახადი, რომელიც უდრის 2,777 მ. და 85 კ.

*** სათანადო დაწესებულებაში ლაპარაკია აღძრული იმის შესახებ, რომ ქალაქის მკვიდრ მცხოვრებთა და კერძო მემამულეთათვის სავალდებულო შეიქმნას ჯარისათვის ცხენ ურმის წარდგენის ბეგარა.

*** ამ დღეებში განსაკუთრებულმა კომისიამ დაამთავრა სამეურნეო სასტატისტიკო ბიუროს პროექტის შემუშავება. ამ პროექტს კავკასიის სამეურნეო საზოგადოება განსახილველად წარუდგენს საზოგადო კრებას სექტემბრის დამდეგს.

*** როგორც „პეტ. უნუ.“ სწერს, ს.-პეტერბურგის უნივერსიტეტის აღმოსავლეთის ფაკულტეტის ქართულ-სომხურ-სპარსულ განყოფილებაში პრივატ-დოცენტი ნ. ი. მარრი წაიკითხავს სამს ახალ სპეციალურ კურსს: „საშუალო საუკუნეთა სომხური სალიტერატურო ენა“, „ენათა შტო-იფეტიდური და მისი კავშირი სემატურ შტოსთან,“ და „ბიბლიურ წიგნთა და აგიოგრაფიულ ნაშთთა ქართულ, სომხურ და სირიულ დედანთა საურთიერთო დამოკიდებულება.“

*** გაზ. „კასპი“ დარუბანდიდგან შემდეგს ამბავს სწერენ. ორს

ასვენებს მიცვალებულს კუბოში. კუბოში ჩასვენების შემდეგ იწყება ხოლმე ზარით ტირილი: ჭირისუფალნი ჩაბწკარივდებიან კუბოს გარეშემო, ერთი მათგანი სამწუხარო ლექსებს ამბობს განსვენებულისა და მის სიცოცხლის შესახებ, ხოლო სხვები ბანს ეუბნებიან. ამდროს ვინცკი დარაბისელი დედათაგანი შევა მიცვალებულთან, ყველამ „ცრემლი უნდა აღირსოს“ — „მადლიაო“. ამიტომ კუბოს მახლობლად წრეში ჩაჯდება და მოსთქვამს სამლოვიარო ლექსებს. მეგრი ამბარებს აქ განსვენებულს თავის მიცვალებულთან ამბებს.

მწარე მოთქმას მაშინ ეღება ბოლო, როცა ხელდახელ „შესანდობარს“ ჩამოატარებენ. „შესანდობარის“ სათქმელად და შესასვენებლად მალ-მალე ჩამოატარებენ ოთხრაშულ კოლიოს. ყველა თითო კოვზს აიღებს და შენდობას ეტყვის. კოლიოს მაგიერ ზოგჯერ თბილ პურ ჩაყრილ ღვინით ჯამს ჩამოატარებენ; ყველა მოწიწე ით თითო ლუკმას ამოიღებს და შენდობას ეტყვის, ამას „ბოღლიწოს“ ეტყვიან. „ბოღლიწო“ ღვინის გარეგანად ძმრისაც იციან ხოლმე, რასაც უხდება თბილი პური და ამასთან მოზარეთ ხმასაც უკეთებს... საღილისა, სამხრისა, თუ საუზმის ჟამსაც სუფრა შენდობის სათქმელად იმართება. ამ დროს მიცვალებულისთვის უეცველად მრგვალს ლავაშს აცხობენ და თითოეულს წინ უნდა ჩარიგდეს ან ერთი, ან სამი, რადგან დაწყვილებას ყველაფრისას ერიდებიან. წყვილად სანთელს არ აანთებენ, უნდა ცალად იყოს, თორემ მიცვალებულს მალე სხვაც მიემატება ოჯახში და დაწყვილდებაო... მრგვალ ლავაშს მოგრძოთი შესცვლიან, როცა „ორმოცს“ გარდახდიან. თუ ოჯახს ვინმე მარხვით გარდაეცვალა, გახსნილებისას ხორცეულს არ სჭამენ ვიდრე „სულს არ აუსნინან“, ე. ი. მისთვის ცხვარს არ დაჭკლავენ და მდვდელს არ აკურთხეინებენ, ამ ჟამად „სულს აუსნელს“, ეძახიან. როცა მიცვალებულისთვის პურს აცხობენ, პირველი ლავაში ძაღლს უნდა გადაუგდონ, საიქიოს მეყფარი შეჭვდება და ამავე ლავაშით იქაც მოიშორებს თავიდგანაო. ხაბაზს, რომელმაც მოზილა პირველში პური, არ შესცვლიან ვიდრე წლის წირვას არ გადაუხდიან მიცვალებულს. ამბობენ, არ ვარგაო! პირველ ამოღებულ ცომის გუნდის ლავაშს ხომ ძაღვარს მიუგდებენ, მხოლოდ შემდეგ ამოღებულის ცხრა გუნდის ლავაშს მიცვალებულს კუბოში ჩასვენების დროს გულზედ დააყრიან, მერე სამ-სამს აიღებენ და თავზე გადაამტვრევენ, მეორე სამს გულზედ, მესამეს — მუხლზედ — ამ ნამტვრევებს ჰბძარობენ ბოღლიწოთ „შესანდობარში“. გადატეხვა ლავაშებისა ასე ხდება: კუბოს თავთან ერთი დედაკაცი მარჯვნივ ახაელგზდა კაცს: ვიდაც ნოქარის და ერთის განათლებული კაცს შეუუვარებიათ ერთი და იგივე ახალგზდა ქალი, რომელიც ამ დღეებში ბაქოდგან მისულა იქ. ქალს განათლებული კაცი ურჩევია. განაწყენებული ნოქარს თავისის მეტოქის მამისგან მოუთხოვნია, დაუშალე შენს შვილს მაგ ქალის შერთვაო, მაგრამ მამას ამაზედ უარი განუცხადებია, და ამის გამო ნოქარს მისთვის რევოლვერი უსვრია. ნოქარისათვის დაშავებულის ძმისწულს რევოლვერი წაურთმევია, უსვრია და იქვე მოუკლავს ნოქარი. ცოტა ხნის შემდეგ გარდაცვლილა სასიძოს მამაც.

*** კახეთიდგან „ახ. მიმ.“-ს აუწყებენ, რომ სიღნაღის მაზრის სოფ. ხირსის მახლობლად უნახავთ მამონტის ძვლები.

*** ს. თიანეთი. 23 აგვისტოს სოფელ ჯაბოტაში მეხოგრეებმა მახა (ოგეკა ჩიტა) მთაურედმა თოფით სასაკვდედოდ დასჭრა თიანეთში მეხოგრებედი ვანო ბერიკაშვილი. სამქმე ასე ყოფილა: ამ თვის 23 ესენი და რამ დენმე სხვანი მოდიოდნენ თოფრმე თეთრი გოორგიდგან. გზაზედ, თიანეთის მახლობლად, ანაბ-ხეკში, მთაურედს ეთქვა ბერიკაშვილისთვის — ამბ, ვანო, ერთი ქედი დამისკი, თოფი თუ მოგარტყა. ბერიკაშვილს როდესაც ქედი დასვა, მთაურედს ეთქვა — აქეთ წამოდიო, კეტო, ნუ კეშინავ, კეტი არა ხარო. ბერიკაშვილი რომ მისულიყო ორა-სამი ხეკნის სიახლოვეზე, მთაურედს დაეკვირნა: „მაგრა ეიკეთო“ და ამ სიტყვაზე კიდეც გაკვრნენდოფოთოფი, რომელიც შიგ კეშში მოხვედრიდა. ბერიკაშვილი იქვე გადაქცეულ ადგა და დაეწო ეკარიდი — „თქვენ ეედმერთოოენო, რაზედ მკლეკო, დმერთია არა გეშიოთ? მოდით, მაშკედ. ხოლო მთაურედი კი ამბობდა თურმე: „არა უშავს-რა, ქალდდით ეეო გატენილიო, არაფერიც არა უშავს-რაო“. თუმცა, როგორც სჩანს, თოფი მარილ ქალდდით ეოფილა გატენილი, მაგრამ ამოდენა ძალა მაინც მიეტანა, რომ კეკლის ფეიტრი შეეტეხა.

ამ ბერიკაშვილმა, რომელიც ესლა მთაურედმა დასჭრა, წარსულ წელს სამთავრედოში ხანეკდით მოჭკლა თავისი მეზობელი დალეში ფოდა გოორგიდაშვილი, რომლის სამქმის გაბრეკეტ დანშინეკდა მომავალ ენკენისთვის ტხრაში, ხოლო მანამდე-კი თავდებით იყო გამოშვებული.

სოხუმის ქალაქის საბჭო

20 აგვისტოს შესდგა მეორე კრება სოხუმის ნორჩის საბჭოსი. კრებას თავმჯდომარეობდა ქალაქის მოურავი ბ ნი ბერენსი.

ამ კრების გარდასაწყვეტად ცხრა საგანი იყო წარმოდგენილი. ხმოსანთა შორის საკმაო დიდი კამათი გამოიწვია წინადადებამ იმის შესახებ, რომ დაადონ თუ არა გარდასახადი სახლებსა და ეზოებში მილებით გაყვანილ წყალს, და თუ დაადონ, რა რიგ უნდა იქნნას ნაანგარიშევი დახარჯული წყალის ოდენობაზე? ბ-ნი ბერენსი სთხოვდა საბჭოს, უსათუოთ დავდგათ წყალს გარდასახადი, და ამისათვის წყლის საზომი მანქანები გამოვიწეროთ და ხარჯული წყლის რაოდენობის ანგარიშებ. საბჭომ უარ ჰყო ბერენსის წინადადება მანქანების გამოწერის შესახებ მათი სიძვირისა გამო. ზოგიერთი ხმოსანი ურჩევდა საბჭოს, ოჯახის წევრთა რაოდენობის კვალობაზედ ყოფილიყო გარდასახადი გაწერილი. ბოლოს გარდასწყვიტეს: დაედოს გარდასახადი მათ, ვისაც მილებით აქვს წყალი გაყვანილი, იმ პირობითა-კი, რომ იგივე წყალი მოსპობილ ექმნათ მათ ეზლისა და აგვისტოში, თუ ვინაცობაა უმთავრეს აუზში წყალმა იკლოვო. შემდეგ არჩეულ იქმნა კომისია, რომელსაც დაევალა გამოკვლევა იმისა, თუ რა სახით იქმნას გაწერილი გარდასახადი წყალზედ. აქვე ბ-ნ მოურავისაგან წაკითხულ იქმნა წერილი ხუროთ-მოძღვრის ისაკოვისა, რომელიც ურჩევდა ქალაქს გამოეცვანა პატარა ნაკადული, ეგრედ წოდებული „სუხუმა“, და შეეერთებინა უმთავრესი აუზისათვის. ბ-ნმა ბერენსმა დიდის ქებით მოიხსენია ეს წყალი და ურჩია საბჭოს მიღებულ ყოფილიყო წინადადება ბ ნ ისაკოვისა, მაგრამ, როგორც პროფესორმა ოსტროუმოვმა, ისე სხვა ხმოსნებმაც განაცხადეს, რომ ეს წყალი ფრიად უვარგისი და მაგნეზეული არისო, ამასთანავე ყოველთვის მღვრიე და მის შერევით იმ წყალსაც გაფუჭებთო, რომელიც ახლა აქვს ქალაქსო. ხმოსანმა ჯუფელმა სთქვა: მე ვიცი ქალაქიდამ ერთი ვერსტის მანძილზე მშვენიერი წყაროებიო, რომლებიც კარგი თვისებისა არის და ადვილი გამოსაყენებელი, მაგრამ როგორღაც არავის მოუქცევია ყურადღებაო.

შემდეგ ბ-ნმა თავმჯდომარემ მოახსენა კრებას, რომ ქალაქს არა ჰყავს ისეთი კაცი, რომელიც ყურს უგდებდეს იჯარით გაცემულ მიწებს და ჰკრეფდეს ხარჯსო, რითაც დიდი ზარალი მოსდის ქალაქსო. ამისათვის საჭიროა დავაარსოთ ხარჯთმკრეფი თამდებობა 480 მან. ჯამგირით წელიწადშიო. გთხოვთ, ვინც თანახმანი ხართ ჩემი წინადადებისაო, დამამთავრა თავისი სიტყვა ბ-ნმა მოურავმა, — დამჯდარი ბრძანდებოდეთო და ვინც არა — ფეხზე წამოდექითო. უმრავლესობას ჯდომა უფთაგანნიც ამ შემთხვევისათვის ჭკოსვენ წინდებს, პაპუტეს, ჩასაკრავებს და სხვა ამ გვარ რამეს, რომელნიც კუბოზედ დაწყობილნი საფლავამდე მისდევენ. აქ მესაფლავენი იღებენ. დასაფლავების შემდეგ შვიდამდის ამ ოჯახის დიდი და პატარა გარეთ არ გამოდის, — მეზობლებს მიაქვთ წყალი, უპრიანს შემას და ჰშველიან ყველაფერში. შვიდზედ კი გამოდიან ყველანი და იქ ტირიან. რომელი ნათესავიც დასაფლავებას არ დაესწრო, ამდროს ჩაინც მოდის და საფლავზედ ცრემლს აღირსებს. ყოველი ნათესავი გარდაცვლილებიდან წვერს იყენებს ბლოვის ნიშნად. შვიდიდგან ყველა სამუშაოდ გადის, მაგრამ ბლოვა ორმოცამდე გასტანს ხოლმე, ოჯახშიი ტახტები ამ დროზედა მოშლილი. მხოლო მეორმოცე დღეს კიდევ შეგროვდებიან ყველა მიცვალებულის პატივის მცემელნი, დაჰკლავენ საკლავებს, აკურთხებენ საფლავს და დაიპატიჟავენ ნვეულებს, ამით ათავებენ აქ ბლოვას, ბარმიკი მთელს წელიწადს ჰბლოვობენ. წლის თავზედაც იციან საფლავის კურთხევა და მიცვალებულის ხარჯი, მაგრამ ბლოვა კი „ორმოცში“ თავდება. სასაფლაოდგან შინ რომ ჰბრუნდებიან, უეცველად ბზას შესცვლიან ხოლმე და სხვა გზით ჰბრუნდებიან.

მოგდელი ზაქარია გულისაშვილი

(დასასრული იქმნება)

ბენ. ამ შემდეგ ეფიანათ ჭკოსვენ წინდებს, პაპუტეს, ჩასაკრავებს და სხვა ამ გვარ რამეს, რომელნიც კუბოზედ დაწყობილნი საფლავამდე მისდევენ. აქ მესაფლავენი იღებენ. დასაფლავების შემდეგ შვიდამდის ამ ოჯახის დიდი და პატარა გარეთ არ გამოდის, — მეზობლებს მიაქვთ წყალი, უპრიანს შემას და ჰშველიან ყველაფერში. შვიდზედ კი გამოდიან ყველანი და იქ ტირიან. რომელი ნათესავიც დასაფლავებას არ დაესწრო, ამდროს ჩაინც მოდის და საფლავზედ ცრემლს აღირსებს. ყოველი ნათესავი გარდაცვლილებიდან წვერს იყენებს ბლოვის ნიშნად. შვიდიდგან ყველა სამუშაოდ გადის, მაგრამ ბლოვა ორმოცამდე გასტანს ხოლმე, ოჯახშიი ტახტები ამ დროზედა მოშლილი. მხოლო მეორმოცე დღეს კიდევ შეგროვდებიან ყველა მიცვალებულის პატივის მცემელნი, დაჰკლავენ საკლავებს, აკურთხებენ საფლავს და დაიპატიჟავენ ნვეულებს, ამით ათავებენ აქ ბლოვას, ბარმიკი მთელს წელიწადს ჰბლოვობენ. წლის თავზედაც იციან საფლავის კურთხევა და მიცვალებულის ხარჯი, მაგრამ ბლოვა კი „ორმოცში“ თავდება. სასაფლაოდგან შინ რომ ჰბრუნდებიან, უეცველად ბზას შესცვლიან ხოლმე და სხვა გზით ჰბრუნდებიან.

მოგდელი ზაქარია გულისაშვილი

(დასასრული იქმნება)

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რო ესიამოვნა, მინამ ადგომა და ამ რიგად მოურავის წინადადება შეწყნარებულ იქმნა. აქვე უნდა შევნიშნოთ და ეს თვით ბატონმა თავმჯდომარემაც აღიარა, რომ ქალაქის ოთხი ტყის მცველი უსაქმობის გამო ზოგი პოლიციის უწყებებს ატარებს და ზოგიც შიგ პოლიციაში მსახურობს. ეს საკვირველიც არ არის, რადგან ქალაქის ტყეები ახლა იქმადის შემცირდა, რომ საჭირო აღარ არის ოთხი ტყის მცველი და ამიტომ სამი ტყის მცველიც კარგად აუვამს და ერთს მათგანს შეიძლებოდა ხარჯი ამკრეფობა დაჭისრებოდა.

წაკითხულ იქმნა მოხსენება, რომელშიაც ბ-ნი თავმჯდომარე ურჩევდა საბჭოს, რომ გაიწმინდოს, ეგრეთ წოდებული, „მიიაკი“ (150 დესეტინა ადგილი), რომელიც მატროსოვის დასასახლებლათ არის დანიშნული, და ამით მიწის მზომელს გაუადვილოთ მუშაობაო, ქალაქი ამაში ზარალს არ ნახავსო, რადგან მოჭრილი ტყე გაისტუმრების ხარჯსო. თუმცა ხმოსანთა შორის გაისმა ჩურჩული, რომ იქ ჩირგვების მეტი არაფერიაო და რა უნდა გავყიდოთო, მაგრამ მაინც იქმნა მიღებული ეს წინადადება.

ამის შემდეგ წაიკითხეს მოწერილობა ქუთაისის გუბერნატორისა სამოქალაქო ექიმის დანიშვნის შესახებ, 980 მან. ჯამაგირით წელიწადში და ფერშლისა 200 მან. საბჭომ სურვილი განაცხადა იყოლიოს როგორც ექიმი, ისე ფერშალი, მაგრამ რადგან ჯერ საშუალება არაქვს, დაადგინა ამ საგნის გადაწყვეტა სამერმისოდ გადასდვას.

ამავე კრებაზე იქმნა გადადებული საბჭოს დარბაზის შესაკეთებლად 1200 მან. და ბ-ნ პოლიციმეისტრის წინადადებით, დანიშნულ პოლიციელთ საბჭოს გა საუმჯობესებლად 27 მან. თვეში. ბოლოს საბჭომ დაადგინა,—ქალაქის ფული, რომელიც სხვა და სხვა ბანკებში ინახება, გადმოტანილ იქმნას სოხუმის ხაზინაში, და შემდეგ გარდა სოხუმის ხაზინისა არსად არ შეინახონ ფული.

უნდა შევნიშნოთ, რომ ჩაის მირთმევა საბჭოს დარბაზში დიდი უხერხულობაა: რა უნდა მოისმინოს კაცმა იქ, სადაც ყოველ მხრიდან ფანჯრების და კოჯრების ხახჭეხისაგან ყურები აქვს გამოჭეელი. რა საქმისა სცხელთან ხმოსნებს, როდესაც იმათი ყურადღება იმაზე უფრო მიქცეული, რომ ცხელმა ჩაის პირი არ დაგვოთქოსო და ან ჭიქა ხელიდან არ გაგიცურდეს და ჩაი კალთაში არ ჩაგვეხსნა. აქ ხომ მაგიდები არ უდგად წინ ჭიქების დასადგმელათ. ამას თუ მიუმატებთ კიდევ იმას, რომ დარბაზში თავისუფლად სწერენ თამბაქოს, როგორც ხმოსანნი, ისე მდსწრენიც, თქვენ წინ უფრო ყალიანა დგებო

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რომელსაც ყველანი ცუდ ყოფაჭ�sვის შედეგად სთვლიდნენ. როდესაც ქმარი ავად გახდა და ცოლმა იმის უცნაური ავადმყოფობა მახლობელებსა და ნაცნობებს შეატყობინა, ქ-ნი პულიალონი ყველამ შეიცოდა: საწყალს საძაგელი ქმარი შეჰხვდა, გარყვნილს ცხოვრებას ატარებსო, ამბობდნენ ისინი. ცოლი ამასაც არ დასჯერდა და ქმრის საბოლოოდ მოწამვლა განიზრახა. მოლაპარაკება ქ-ნ პულიალონსა და მეორეხას ბოსს ეკლესიაში ჰქონდათ ხოლმე. ბოსსმა შხამის მომზადებისთვის პულიალონისგან 100,000 ფრანკი მიიღო. მაგრამ ცოლმა თავისი განზრახვა სისრულეში ვერ მოიყვანა: ბ-ნმა პულიალონმა ყოველივე გიგიო და ცოლის ოინები სისხლის პალატას შეატყობინა. პალატამ ამ საქმეშიაც დიდი გულისგრძელობა გამოიჩინა: ქ-ნ პულიალონს მხოლოდ საფრანგეთიდგან განდევნა მოუსაჯა. პარიეს უმაღლეს სახოგადოებას ქ-ნ პულიალონის მხარი ეჭირა, სამაგიეროდ ზ̇ვრალი ბურჟუაზია პალატის გადაწყვეტილებამ საშინლად აღელვა, მით უმეტეს, რომ ცოტა ხანს შემდეგ იმავე პალატამ სიკეთილი დაუსჯა გადაწყვეტილ მეორე ქალს, ვინმე რებილიეს, თუმცა ამ უკანასკნელის დანაშაულობა არ აღემატებოდა დრეს, პულიალონის და ლეფფოშის მიერ ჩადენილ დანაშაულობასა.

ქ-ნ რებილიეს პირველი ქმარი ბ-ნი ბრიუნე შეძლებული ბუოუეა იყო. მეუღლენი პირველ ხანს მშვიდად და წყნარად სცხოვრობდენ. სხვათა შორის იმათ სახლში ძალიან ხშირად დიიარეზოდა ხოლმე მეფის სასახლის მემუსიკე ფილბერ რებილიე. ცოლქმრები არაფერს იშურებდნენ ამ რებილიესთვის: ქმარი მოსწოდა იგი, როგორც კარგი მემუსიკე, ხოლო ცოლს, როგორც ახალგაზდა და კარგის შესახედაობის კაცი. მთელი ერთი თუ ორი წელიწადი ასე ტკბილად მიდიოდა საქმე და უთუოდ ამ ტრიოს მყუდრო და მშვიდობიანი ცხოვრება კიდევ დიდხანს გასტანდა, რომ ბ-ნ ბრიუნეს უცნაური ფანტახია არ მოსვლოდა: რებილიე თავისს სიძედ გიგიადნა. რებილიე სიამოვნით მიეგება ამ წინადადებას, მით უმეტეს, რომ ბრიუნეს ქალი ერთსა და იმავე დროს ლამაზიც და კარგის მზითვის პატრონიც იყო. ამ განზრახვაზ წინ აღუდგა ახოლოდ ქ-ნი ბრიუნე, რომელსაც მარტო ის აზრიც კი ძილს უფრთხიდა, რომ „რებილიეს ოდესმე ჩემი ქალი დაეპატრონებაო“. ამ გაბერვებდგან გამოსახსნელად ქ-ნმა ბრიუნემ მეკთხავი მიჰმართა, რომელმაც ჩვეულებისამებრ საწამლავი ურჩია. საწამლავის წყალობით ბ-ნი ბრიუნე ვეღარ მოეწყინა თავისს ქალის ქორწინებას და ერთ მშვიენერ დღეს სული განუტევა. სამაგიეროდ ორის თვის შემდეგ იმისი ქალი ქ-ნ ბრიუნესა და ბ-ნ რებილიეს ქორწილს მოასწრო. ეს ქორწინება 1673 წელს მოხდა, ხოლო 1679 წელს ქ-ნ რებილიეს სისხლის პალატამ სიკეთილით დასჯა გადაუწყვიტა. რებილიეს სასამართლო სასტიკად მოექცა: ჯერ სიცოცხლეშივე ქალს ერთი ხელი მოსჭრეს, შემდეგ ჩამოახრჩეს და იმისი გვამი ცეცხლში ჩაადგეს. სამაგიეროდ პალატამ ბ-ნი რებილიე უდანაშაულად სცნო და სრულიად გაამართლა.

დასასრულ მკითხველებს მოკლედ გავაცნობთ ალქიმიკოსის შატეილის ცხოვრებასაც. ეს შატეილი იმ ვაჟბატონების გუნდს ეკუთვნოდა, რომელნიც გულ-მოდგინედ ეძებდნენ ესრეთ წოდებულ „ფილოსოფიურ ქვას“ ანუ ჩვენებურად რომ ვსთქვათ, ნატვრის თვალს, იმ დროს ჯერ კიდევ დარწმენებული იყვნენ, რომ ასეთი „ქვის“ შეძენა შესაძლებელიაო. შატეილი ლანგედოკელი იყო. 1644 წელს ძალიან ორდენის რაინდად ჩაეწერა. 1652 წელს ზღვაში ოსმალებთან ბრძოლის დროს ზღვის ყაჩაღებს—ალჟირელებს ტყვედ ჩაუვარდა. ორის წლის შემდეგ ამ ტყვეობიდგან განთავისუფლდა და მარსელის ერთის მონასტრის წინამძღვრად შეიქმნა. აქ შატეილმა თავისს სენაკში ერთი ახალგაზრდა ქალი, თითქმის ბავშვი, შეიტყუელა და მთელი ნახევარი წელიწადი იქ დამწყვდეული იყოლია. როდესაც ქალს ფეზმძიმობა დაატყო, დამე ლოგინში მიეპარა, მძინარე დაახრჩო, იმისი გვამი გარეულ ეზოში გამოიტანა, იქ ღრმა ორმო ამოთხარა, შიგ ჩაადგო და მიწა-წაყარა. იმისდა საუბედურად ხმაურობას ერთი მლოცველი გამოუდეიძებია, რომელსაც ყველაფერი დაუნახავს და მეორე დღეს პოლიციისთვის გამოუცხადებია. შატეილს ჩამოხრჩობა გადაუწყვეტეს, მაგრამ როდესაც ჩამოსახრჩობად მიჰყავდათ, უცბად განნდა იმისი მეგობარი ვინენი რამდენისმე კაცით და შატეილი გაანთავისუფლა. ბეგრის ხეტიალის შემდეგ შატეილი სავოიაში განნდა, სადაც სავოის ჭრელოგმა თავისს შვილების აღზრდა მიანდო. სად და როდის მოკვდა შატეილი, ისტორია არაფერს მოგვითხრობს.

გამოსაცდელი ცნობა

თუ სმა მეტადა გაქვთ წასულდა და დასჩრდილნანებულდა, ეკალი უნდა გამოაგდოთ ხოლმე კუბრის წყალით და დრო გამოიშვებთ რამდენსე წყეთი ამ წყლისა გადაყლაპვით კადეტ.

* * *

შეშას ჭეშეტელს, თუ გინდათ, რომ ადვილად არა სქდებოდეს ცხელს წყალში, ჭიდობა უნდა შემოსხეოთ და მოამდგართა მარდეთ დამტეტეპულს წყალში, ხოლო შემდეგ ნელ ნელ გაუგრილოთ. მდგულარეში რამდენჯერმე ჩაწყობა უკეთესია.

დეპეშა

(რუსეთის დეპეშათა საგენტოსგან)

27 აგვისტო

სიმლა. ცხენოსანი ჯარის სამმა პოლკმა, ქვეითა ჯარის ოთხმა, ოთხმა მინდვრის ბატარეიამ და ოთხმაც მინდვრის ლაზარეთმა ბრძანება მიიღეს, რომ სულ მცირე ხნის განმავლობაში შეძლება ჰქონდეთ სამხრეთი აფრიკაში წასვლისა.

პარტორია. დღეს კამათის დროს ფოლკსროადის კესტერის წინადადების შესახებ, რომ ბრიტანიის ჯარი დაბანაკებულია ტრანსვაალის საზღვარზედ, სტატს-სეკრეტარმა რეიცმა წაიკითხა ქვემორე მოყვანილი სასასუხო დეპეშა მილნერისა: „არ ვიცი, რას გულისხმობს რეიცი, გვიჩვენებს-რა ინგლისის მხედრობის დაბანაკებაზედ სამხრეთ აფრიკაში. იმათი ერთად თავის მოყრა და რაოდენობა საიდუმლოებას არ წარმოადგენს, და ყველასათვის ცხადია, რომ ჯარი აქ მიტომ არის, რომ დაიცვას ბრიტანიის ინტერესები და მზად იყვეს ყოველ შემთხვევისათვისო.“

ფოლკსროადის ბევრმა წევრმა კამათის დროს ომის გამოცხადების სასარგებლოთ სიტყვა წარმოსთქვა და ამტკიცებდნენ, რომ საზღვრებზე ჯარები გაიგზავნოსო; აღმასრულებელ კომიტეტის წევრები უარჩევდნენ სიშვიდეს და ზომიერებას.

რენნი. ხდომა გიიხსნა 6 ს. 35 წ დარბაზი სავსე იყო. დემანქმა დაიწყო გასამართლებელი სიტყვა. დემანქმა გამოარკვია იურიდიული მდგომარეობა დრეიფუსისა და განაცხადა, რომ ბალმდებელს ვალად აქვს დამტკიცოს მისი დანაშაულობა, დამცველმა-კი დრეიფუსის სიმართლე უნდა დამტკიცოსო. დამცველი დაწუმუნებულია, რომ მოსამართლენი 1894 წელს სხვანაირად გასამართლებდნენ, ესტერგაზის ნაწერი რომ ენახათ. დამცველმა მოგონა სასამართლოს, დრეიფუსი როგორ ამტკიცებდა, რომ დამნაშავე არა ვარო, და წაიკითხა რამდენიმე საგრძნობელი წერილი ბრალდებულისა. დემანქმა ილაპარაკა შემდეგ, რომ დრეიფუსის ყველა წერილი მათი ავტორის სიმართლეს ღადებსო, და დასძინა, რომ მინისტრებს და გენერლებს, რომელნიც ამტკიცებენ მის დანაშაულობას, არავითარი დასამტკიცებელი საბუთი არ წარმოუდგენიათო, არამედ ამბობდნენ, რომ ასე ვფიქრობთო. ვეკლმა, ამის-და მიუხედავად, შეაქო გენერლები, რომელთაც არ შეეძლოთ სხვანაირად მოქცეულიყვნენო. დემანქი ამტკიცებდა, რომ საიდუმლო დოსიეს სხვა და სხვა საბუთის ქაღალდები დრეიფუსს არ შეეხებიენ. მხოლოდ ერთხელ დაიკარგა ქაღალდები,; სახელდობ, სახელმძღვანელო გეგმისა, მაგრამ დრეიფუსს არ შეეძლო იმათი გაცემა, რადგან ის ქაღალდები ერთად იყო, საიდგანაც არ შეიძლებოდა ამა თუ იმ ადგილის ამოგლეჯვა. საბუთის ქაღალდში „ეს არამზადა დ.“ არ შეიძლება დრეიფუსი ვიგულისხმოთ, რადგან, ცხადია, ოც-ოც ფრანკს იმას ვერ მისცემდნენო. დემანქმა მოაგონა სასამართლოს წერილები და 3 ს განცხადება, სადაც ამტკიცდება, რომ მას არავითარი დამოკიდებულება არ ჰქონია დრეიფუსთან. დემანქს სწამს ა. და 3 ს სიტყვები, რომელნიც ამტკიცებენ, რომ დრეიფუსთან არავითარი საქმე არ გექონდეო. დემანქმა ისტორიულად განიხილა საქმე 1894 წლიდგან მოყოლებული. შემდეგ დემანქმა სთქვა, რომ პატივცემულ კაცს, რომელმაც ეჭვენა საბუთის დაკარგვა, არაოდეს არ დაუბრალებია ეს დრეიფუსისათვისაო. შემდეგ დამცველმა უარ ჰყო ცნობები დრეიფუსის გარყვნილობის შესახებ. დემანქმა სთქვა, რომ დრეიფუსის ცნობის მოყვარეობა საკვირველი არ არისო: ის რომ ჯარშეში ყოფილიყო, ამხანაგებთან მაღლა ვერ დაიჭერდა თავსო. დემანქმა შემდეგ მტკიცება დაიწყო იმისი, რომ ჩერნუსკის ჩვენება უსაფუძვლოაო. ვეკლმა დასძინა, რომ ერთად-ერთი საბუთი, რომელიც მოჰყავთ—ეს ბორდერო არისო. მოწმეებს გიპოტეზები მოჰყავდათ, მაგრამ განა შესაძლებელია, გიპოტეზების ძალით ვიმეს შესახებ გასამტყუნებელი განჩინება გამოიტანოთო.

ხდომა დაიხურა უინ-ცირ-ფენტოთ. დემანქი განაგრძობს თავისს სიტყვას ხვალ დილით.

ბელგრადი. ერთი ბრალდებულთაგანი სახელმწიფო ღალატში, პრეფექტი ეოვეო ანდრეევიჩი, დღეს ჩამოხრჩობილი ნახეს საპყრობილეში. ამბობენ, რომ მას წერილი დაუტოვებიაო.

28 აგვისტო

პეტერბურგი. შავი პირის საწინააღმდეგო კომისია აცხადებს, რომ ასტრახანის გუბერნიის ცარევის მაზრის სოფ. კოლობოვკაა და მის ახლო მახლო ადგილებში 10 აგვისტოს შემდეგ აღარავინ გამხდარა ავადა.

ბერლინი. „საიმპერიო უწყ.“-ში დაბეჭდილია: „ჩვენ დაკლებულნი ვგვაქვს გავიმეორით შემდეგი განცხადება: ელჩმა თვ. მიუნსტერმა, მიიღო რა იმპერატორისაგან ნება რომ, 1894 წლის დეკემბერში და 1895 წ. იანვარში, რამდენჯერ განუცხადა გარეშე საქმეთა მინისტრს განოტოს, მინისტრ-პრეზიდენტს დიუპუის და რუსპულიეის პრეზიდენტს კაზიმირ პერიეს, რომ საიმპერატორო საელჩოს საფრანგეთში არც პირდაპირ, არც სხვაფრივ არა ჰქონია არავითარი კავშირი კაპიტანს დრეიფუსთან. სტატს-სეკრეტარმა ბიულოვმა 1898 წ. 24 იანვარს რეიხსტაგის საბიუჯეტო კომისიამ შემდეგი განცხადება წარადგინა: „სრულის დამეჯიროებით ვაცხადებ, რომ საფრანგეთის კაპიტანად ნამყოფს ამ ერამდე ეშმაკის კუნძულზედ მყოფს დრეიფუსს და გერმანიის რომელსამე დაწესებულებას შორის არავითარი კავშირი და დამოკიდებულება არ არსებობდა.

ბელგრადი. პრეფექტად ნამყოფმა ანჯელიჩმა, რომელიც შენიშნული იყო შეთქმულობაში, თავი ჩამოიჩარა დღეს, დამ ი, სატუსალოში. ანჯელიჩს ცოლისა და ძმისათვის წერილი გაუგზავნია, რომელშიაც აცხადებს, ასე იმისათვის გარდავწყვიტე, რომ სირცხვილისაგან თავი დამეხსნა და ცოლისათვის საშვალება მმეცა ბენსის მიღებისაო.

ქპილარუ. იმპერატორმა ობერ-ბურგომისტრის სიტყვის სასასუხოდ, სთქვა, კმაყოფილი ვარ ჯარის დათვალიერებით, რომელიც ხელს უწყობს შვიდობიანობის დაცვასო. ჯერ სანამ საუკუნო მშვიდობიანობის მოძღვრება საზოგადოდ განხორციელდებოდეს, მრავალი საუკუნე გაიეღის; ჯერ კი ყველაზედ უფრო მტკიცე გარანტიას გერმანიის იმპერიისას წარმოადგენენ მისი ხელმწიფენი და მათი ჯარებიო.

პარიეი. პუატიეში საყურადღებო ქალაღადები ჩამოართვეს როიალისტთა პრეზიდენტს ვიენნეს.

მემარჯვენეთა რამდენმამე დეპუტატმა გაჰკიცხა მთავრობა და გარდასწყვიტეს, რომ ვითომ-და სამშობლოს ინტერესების სასარგებლოდ მათმა ბიუროომ სხდომები გაჰმართოს განუწყვეტლივ.

პარიეი. აერონავტი გასტონ ტისანდიე გარდაეცვალა.

რამდენიმე დეპუტატმა, რომელნიც რომელიმე მოიწვია პოლიტიკურ მდგომარეობაზე და კერძოდ უმაღლეს სასამართლოზე მოსალაპარაკებლათ, განაცხადეს, რომ შეუწყვეტელია გამართვენ სხდომებს და დაარსეს ბიუროო, რომელშიც ამორჩეულ იქმნენ რამელი, კასენიაკი და და კოშენი.

„ფიგარო“ ამბობს, რადგანაც დემანქმა წარმოსთქვა მშვენიერი და სრული სიტყვა ბრალდებულის დასაცავად, ლაბორი, როგორც ხმები დადის, უარს განაცხადებს სიტყვის თქმაზე, რის გამოც შესაძლებელია ხვალ შუადღემდე დაადგინონ განაჩენია.

პარიეი. პრეზიდენტი ლუბე დღეს დაბრუნდება პარიეში.

ალექსანდრია. გუშინდლიდგან საავთომყოფოში არც ერთი ავთომყოფი არ მოუყვანიათ უკანასკნელ 13 დღეში მხოლოდ ერთი გამხდარა ავთომ. რაგორც ფიქრობენ ეჰიდემია მოისპო.

რენი. როგორც ფიქრობენ ორშაბათამდე არ გადაწყდება საქმე. ხვალინდელი ხდომა მარტო დემანქს სიტყვას მოისმენს. ლაბორი ორშაბათს წარმოსთქვამს თავის სიტყვას, როგორც ამბობენ ძალიან პატარას; მოსამართლენიც მაშინვე დაადგენენ განაჩენს.

პეტერბურგი. 27 აგვისტო. 5% გრიგორიანის ფურცლები თბილისის ბანკიერის ბანკისა 99 პრ., 4½% 95 პრ., 5% ქუთაისისა 100 პროცენტი.

წერილი რედაქციის მიმართ

უგულითადეს მადლობას ვუცხადებთ მიხაკო თალაკვაძეს, რომელსაც შეუყრია ს. ჩხალტაში (სოხუმის ოლქში) თავისს ნაცნობთა შორის 24 მ. და 80 კ. და რამდენიმე ცალი რუსული წიგნი ნაგომრის სახალხო წიგნთ საკეთის სასარგებლოდ:

სია შემოშწრავლთა: ხ. თურქიან 5 მ., ივ. ბუჩუტურიძე 3 მ., უჩავს არტელმა 3 მ., გ. ზაბრნოვმა 12 ცალი წიგნი („Книжки Недѣли“), ხ. ივეენკომ 1 მ. და 1 წიგ., ივ. ცეცხლაძე 1 მ., ბენ. იაშვილმა 1 მ., კ. სიმონიშვილმა 1 მ., ივ. ბერიშვილმა 1 მან., ი. ზერაგიამ 1 მან., ტრ. სოხაძემ 1 მ., ყირიმ გაბეენიამ 1 მ., ბ. ჯიშკარიანმა 1 მან., გ. ხეცეფანიმ 40 კ. და 1 წიგ., კ. ცინკაძემ 50 კ. და 1 წიგ., ა. ხროპოვმა 50 კ., მ. წოფურიამ 50 კაპ., ბ. ჩოხლაძემ 50 კ., ს. აბელეფიანმა 50 კ., მილოსნი ჩხარტიშვილმა 50 კ. აფ. თოდუამ 50 კ., მემედი შაინ-ოღლიმ 50 კ., იბრაგიმ იმამ-ოღლიმ 40 კ.

წიგნთსაცავის დამაარსებელი: გრ. გუგუნავა და ნიკო გეგელაშვილი

საკომერციო კურსები

ქალებისა და ვაჟებისათვის

(წელი მეთვრამეტე)

კურსების დანიშნულება ის არის, რომ სპეციალური საკომერციო განათლება შესძინოს მსურველთ, როგორც ქალებს, ასე კაცებს, და მომზადოს ვაჭრობის შემწეობით ანგარიშის დასელოდნენ ეფექტ.

სწავლის გათავების შემდეგ მოწმობანი ეძლევათ. 1899—1900 სამოსწავლო წელს შემდეგი საგნები იქნება ასწავლებელი: 1) საკომერციო გეოგრაფია, 2) საკომერციო არითმეტიკა, 3) ბუღალტერია (მარტივი, ორკეცი და საბანკო), 4) არითმეტიკა სასაკრაშო ჩოთქოთ, 5) საკომერციო ბიუროოწერა, 6) საკანცელარიო სათამასეანო წესებანი, 7) მსწრაფელ-წერა და წერა-გაკერული და შნოიანი (исправленіе дурного почерка).

სწავლა დაიწყება 15 სექტემბრიდგან. ახლად შემომსვლელთა მიღება დაიწყება 1 სექტემბრიდგან, ყოველ დღე დილის 10 საათიდამ ოერთმეტამდე და საღამოს 4 საათიდამ 8 საათამდე, კურსების სადგომში, სასდა ალექსანდრე ფრიდენბერგასა, № 9, სერგიევასა და მიის ქუჩაზედ, ეფიოიანის ბინდამარ.

პროგრამმები და წესები კურსებისა ასასყიდოდ შეიძლება მიიღოს მსურველმა კურსების სადგომში და ძმათა წოვიანოვების საბანკო კანტორაში, სიონის ქუჩაზედ.

ვინც ქალაქს გარეშე სცხოვრობს, შეუძლიან წერილით მიმართოს კურსების დამაარსებელს ს. ბ. მანუელიანს, ტფილისს. (24—22)

Дозволено цензурою. Тифлисъ 28 го Августа 1899 г. სტამბა ბ. მარგიანისა და ამხანაგობისა რედაქტორ-გამომცემელი ᲘᲚᲘᲐ ᲩᲐᲕᲩᲐᲕᲫᲔ.